

TŰZSZERÉSZ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

TŰZSZERÉSZ

Feladatok és tevékenységek

Augusztus 20-a estéje és az óév utolsó éjféli, az új évbe átvezető pillanatai között összekötő kapocs a tűzijáték, az a csodálatos látvány, az égre egymás után felrepülő színes, különböző formátumú rakéták kavalkádja, amely gyermeket, felnőttet és idős embert egyaránt elbűvöl és elvarázsol.

A két eseményt megelőző napokban a Budapesten a Lánchíd, az Országháza vagy a rakpart környékén közlekedő járókelők saját szemükkel láthatják a sárga mellényben, megkülönböztetett jelzéseket viselő szakembereket, akik nagyon pontos, precíz és alapos munkával, az előre elkészített tervrajzok alapján összeállítják a rakéta-csomagokat. Ezt követően elhelyezik azokat a megfelelő helyekre, gondoskodnak arról, hogy egymástól és a nedvességtől jól elszigeteltek legyenek, hogy aztán az ünnepi estén a megfelelő eszközökkel és az eltervezett ütemezésben felszikkázzanak, felragyognak mindenki legnagyobb örömére.

Azokat a szakembereket, akik által ez az csodálatos látvány megvalósul, tűzszerészeknek hívjuk. Ők azok, akik a tűzijátékokhoz szükséges rakéták készítésével és kezelésével foglalkoznak.

A tűzszerészek munkája azonban ennél sokkal összetettebb, kevésbé látványos és nem utolsósorban nagyon veszélyes. Az egyes robbanóanyagok, égő keverékek készítése és kezelése mellett fő feladataik közé tartozik a föld nem robbant aknák, bombák, lövedékek hatástalanítása. Ez a munka azonban nagyon veszélyes és izgalmas helyzeteket teremt.

A tűzszerész feladatai közé tartozik, a bombák hatástalanítása mellett, régi épületek, kémények felrobbantása, az aknák telepítése, azok felszedése és felrobbantása is. Elég gyakran fordul elő, hogy építkezésekkor, az épületek alapzatának a kiválásakor a munkások háborúból származó bombákat, aknákat találnak. Ilyenkor leállnak a munkálatokkal, és addig nem tudják azt folytatni, amíg a tűzszerészek el nem távolítják ezeket a veszélyes szerkezeteket.

Télen, amikor nagyon hideg van, gyakran előfordul, hogy a folyók befagynak, sokszor egybefüggő jégtáblát alkotva. Ha lassú a felmelegedés, akkor a jég apránként elolvad, ha azonban váratlan felmelegedések és lehűlések váltják egymást komoly jégtorlaszok alakulhatnak ki, amelyek nagy mértékben rongálják a hidakat, vagy árvizet is okozhatnak. Ilyenkor a vízügyi szakemberek a tűzszerészeket kérik fel, hogy jégrobbantást végezzenek, a zajlás elősegítése érdekében.

A tűzszerész tevékenysége során megkapja az értesítést, arról, hogy valahol találtak egy olyan szerkezetet, ami gyanús és veszélyes lehet, tájékoztatják arról is, hogy ez mire hasonlít, hogyan néz ki. Ezt követően a tűzszerész alakulat kivonul a helyszínre, miközben azonban értesítik a tűzoltókat, mentőket, rendőröket és a polgári védelmi csapatot is. Ezek az intézkedések a biztonságot, a megelőzést, a nyugodt munkavégzés feltételeinek megteremtését, valamint a váratlan balesetek esetén az életmentés, a gyógykezelés lehetőségét szolgálják.

Miután megérkeznek a helyszínre, a tűzszerészek felméri a terepet, szükség esetén kérhetik a terület kiürítését, az ott tartózkodók, a lakosság testi épségének védelme érdekében is.

A munka következő szakaszában szemrevételezik, alaposan megvizsgálják a bombát, gránátot vagy aknát. Ha lehet, akkor a helyszínen hatástalanítják, vagy esetleg meg is semmisíthetik, ha ez a tárgy kis határfokú robbanást okoz csak.

Amennyiben ez nem egy egyszerűbb szerkezet, és nem lehet a helyszínen megsemmisíteni, akkor meg kell oldani legalább a hatástalanítását vagy a biztonságos elszállítását, olyan helyre, ahol ez már senkit nem veszélyeztet.

A hatástalanítás egy nagyon precíz, pontos munka, amelynek során a gyújtó fejet szét kell szedni: ilyenkor a legkisebb hiba is végzetes lehet. A fej szétszedése általában csavarozással történik, nagyon óvatos és lassú mozdulatokkal. Az ilyenkor használt szerszámok nem okozhatnak szikrát, hiszen ez robbanáshoz vezethet.

Az elszállítás általában speciális teherautóval történik, a veszélyes szerkezetet homokágyba helyezve viszik el.

A különböző események, akciók között időszakban a tűzszerészek karbantartják szerszámaikat, berendezéseiket, gondoskodnak arról, hogy a járműveik működőképeseek legyenek. Mivel a munkájuk nem folyamatos, sőt sok esetben több idő is eltelik egy-egy akció között, tevékenységük nagy részét a szakmai ismeretek elméleti és gyakorlati

fejlesztése teszi ki. Rendszeresen végeznek különböző gyakorlatokat annak érdekében, hogy mindig felkészültek legyenek a váratlan helyzetekre.

A munkavégzés során használt anyagok, eszközök

A tűzszerész tevékenysége során nagyon változatos eszközöket használ, de egy nagyon fontos alapelvet kell követnie: azok a szerszámok, eszközök, amelyekkel a bombán, aknán dolgozik nem szabad szikrát vessenek, mivel ezzel saját maga idézheti elő a robbanást.

A továbbiakban felsorolunk néhány munkaeszközt, szerszámot:

- ◆ járművek: terepjárók, teherautók, egyes esetekben homokágy,
- ◆ gyújtógép: két eres fővezetékekkel, ami a robbantáshoz szükséges,
- ◆ tűzszerész egységkészlet: a szerszámok alumíniumból készülnek, hogy ne okozzanak szikrát,
- ◆ franciakulcsok,
- ◆ kalapácsok, amelyek gumiból, bronzból, alumíniumból készülnek,
- ◆ különböző fogók és speciális célszerszámok,
- ◆ oltókészülékek.

Védőeszközök:

- ◆ speciális arc- és kézvédő maszkok,
- ◆ teljes védőruhák és csizmák,
- ◆ légzésvédelmi eszközök,
- ◆ hallásvédelmi eszközök.

A munkavégzés helyszíne és módja

A munkavégzés helyszíne nagyon változatos, ezt mindig az határozza meg, hogy honnan kapnak értesítést valamilyen gyanús, robbanásveszélyt jelentő tárgy felbukkanásáról.

Ez lehet építkezés, vízmeder kikotrás, jégtorlasz, vagy bármi olyan terület, ahol az idő múlása következtében a föld mélyéről a felszínre előkerülnek különböző tárgyak.

A tűzszerészek, a tűzoltókhoz hasonlóan állandó készenléti szolgálatban vannak, váltásos módszerrel. Ezen belül a nap bármely időpontjában kaphatnak riasztást, talán azonban ennél a munkakörnél lényegesen kevesebb az éjszakai esemény.

Munkavégzésük során álló, hajló, térdelő esetleg guggoló testhelyzetben tevékenykednek.

Munkája során a következőkkel kerül kapcsolatba

A tűzszerészek munkája, a tűzoltókéhoz hasonlóan rendvédelmi feladat, melyet törvény szabályoz, és a Belügyminisztérium irányítása alatt állnak. Ez alól kivételt képeznek azok a tűzszerészek, aki kiléptek a hivatalos kötelességből és pirotechnikai jellegű magánvállalkozást folytatnak.

A tűzszerész előjáróinak engedelmisséggel tartozik, közvetlen felettese a szolgálatparancsnok, munkája során kisebb-nagyobb csapatban dolgozik, a feladat nagyságrendjétől függően. A csapatmunka során nélkülözhetetlen a tagok közötti kiváló együttműködés, felelősségérzet és bizalom, hiszen nemcsak saját, hanem egymás életéért is felelősek.

Munkakapcsolatok:

- ◆ saját alakulattársaik,
- ◆ felettesek, előjárók,
- ◆ tűzoltók, mentősök, polgári védelmiek,
- ◆ építésvezetők, építőmunkások,
- ◆ vízügyi szakemberek,
- ◆ civil személyek, stb.

Követelmények

Fizikai igénybevétel, környezeti ártalmak

Ha visszagondolunk a szakember történetére, aki elmesélte, hogy a bomba megmozdulásakor lepergett a szeme előtt az egész élete, teljesen érthető, hogy a tűzszerész legfontosabb tulajdonsága, hogy stresszhelyzetben, egy óriási erejű bomba

hatástalanításakor magas fokú nyugalommal és koncentrációs képességgel rendelkezzen. A munkarendje, a leterhelése igen kiegyensúlyozatlan: a nyugalom, sokszor az unalom perceit pillanatok alatt felválthatja, a riasztást követően, az a felfokozott állapot, ami szükséges is a munkavégzéshez, de nagy lelki teherbírást és terhelhetőséget is megkövetel. A robbanásveszélyes tárgy terepszemléje során jó helyzetfelismerő képességre van szüksége, ugyanakkor döntéseit nagyon alaposan, végig gondoltan kell meghoznia, mert ezek hatása szó-szorosan életbevágóak lehetnek. Igen nagy és fejlett felelősségtudatra és – érzetre van szüksége, hiszen ezekben a veszélyes helyzetekben döntései nemcsak az ő életét és testi épségét befolyásolják, hanem kihathatnak sok száz ember sorsára is.

A feladatok megértéséhez és végrehajtásához nagyon fontos a gyors felfogó készség, a pontos, logikus gondolkodás megléte.

Mivel a konkrét feladatokat általában kisebb vagy közepes csoportban oldják meg, szüksége van kapcsolatteremtő- valamint szervezőképességre.

A tűzszerész munkájának egyik alapkövetelménye az erős, kiegyensúlyozott idegrendszer, a lelki stabilitás, amellyel kibírja a váratlan helyzetek okozta feszültségeket. A nagy idegi és pszichés leterhelés miatt, a munka specifikuma által létrejövő kiegyensúlyozatlan idegi feszültség miatt nagyon fontos a nyugodt, kiegyensúlyozott, stabil családi háttér megléte.

A kifogástalan látás és hallás, a kiváló kézügyesség és kézbiztonság elengedhetetlen feltételei a munkának: reszkető, remegő, bizonytalan kézzel nem lehet robbanásveszélyes szerkezeteket készíteni, működtetni vagy hatástalanítani.

Ugyanígy a légzőszervi, a szív valamint a keringési zavarokkal küszködő személyek nem alkalmasak erre a pályára.

További követelményként szükséges még a megfelelő fizikai erőnlét, valamint a gyakran szabadban végzett munka következtében feltétlenül rendelkeznie kell a változó időjárási tényezőkkel szembeni ellenálló képességgel, hiszen lehet, hogy plusz 40 fokos hőségben vagy mínusz 20 fokos hidegben végzi a munkáját.

A munkával együtt járó leggyakoribb baleseti lehetőségek: a kezek, ujjak sérülése, esetleg elvesztése, robbanásveszély, vegyi anyagok, maró füstök által okozott károsodások.

Egészségügyi követelmények:

- ◆ átlagos vagy átlagon felüli testi fejlettség és izomerő,
- ◆ karok, kéz, ujjak használata,
- ◆ jó látás,
- ◆ térség és mélylátás,
- ◆ ellenállás a bőrbántalmakkal szemben,
- ◆ lábak használata,
- ◆ ép hallás.

Kizáró okok:

- ◆ látás, hallás bármilyen kismértékű károsodása,
- ◆ szintévesztés,
- ◆ karok, kezek, ujjak, lábak bármely,
- ◆ cukorbetegség,
- ◆ keringési és egyéb szervi betegségek,
- ◆ az idegrendszer bármilyen kismértékű károsodása,
- ◆ bőrbetegségek, stb.

Érdeklődési kör

A szakemberek szerint a munkával kapcsolatos elégedettséghez az alábbi érdeklődési területek szükségesek:

Szabadban végzett munka	Növényekkel, állatokkal foglalkozni	Emberek között dolgozni	Testi erő kell hozzá	Formákkal, vonalakkal végzett munka	Kézi erővel; szerelvényekkel végzett munka	Technikai feladatokat ellátni	Irodában dolgozni	Embereknek segíteni	Élhető v. vásárolni	Tiszta környezetben dolgozni	Gépeket összeszerelni és javítani	Automata gépekkel dolgozni	Fémekkel dolgozni	Elektronikus készülékekkel dolgozni	Építőiparban dolgozni	Laboratóriumban dolgozni
			X	X	X	X					X		X			

Szakképzés

Hazánkban a tűzszerészek a Honvédség keretén belül – alap, közép- és felsőfokú végzettséget adó – oktatási formában, tanfolyamokon ismerkednek meg a tűzszerészi tevékenységgel, ahol a szakmai ismereteken kívül megelőzési, hatástalanítási és katasztrófa elhárítási feladataikat is ellátnak.

Csak az lehet tűzszerész, aki a katonaság keretén belül a tűzszerész alakulatnál szolgál, és ott kapja a megfelelő szakmai és gyakorlati felkészítést, speciális tanfolyamok formájában.

A képzés első szintje az alapfokú tűzszerész tanfolyam. Ennek során olyan alapvető biztonságtechnikai, balesetvédelmi és szakmai ismeretekkel ismerkednek meg a tűzszerészek, melyek a saját és mások biztonságát szolgálják. A képzés súlypontját a szerelési és hatástalanítási gyakorlat adja, amelynek elsajátításával a szakmai fogások megszerzésében és a felszerelések használatában szereznek jártasságot a résztvevők. Emellett a tűzszerészek megismerkednek a kémiai anyagokkal, valamint az akna és bombakészítés rejtjelmeivel

A tűzszerész alakulathoz való besorolás követelményei:

- ◆ középiskolai végzettség,
- ◆ 18-35 év közötti korhatár,
- ◆ magyar állampolgárság,
- ◆ büntetlen előélet.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és

Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A tűzszerész foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Készült 2002-ben. Aktualizálva 2008-ban az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával.

A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.